

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ЗОБОВ’ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО”
(для спеціалістів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено кандидатом юридичних наук, професором кафедри цивільно-правових дисциплін *О. Х. Юлдашевим та Г. В. Кириченко*

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін (протокол № 1 від 27.08.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Юлдашев О. Х., Кириченко Г. В. Навчальна програма дисципліни “Зобов’язальне право” (для спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Зобов’язальне право”, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зобов'язальне право є підгалуззю цивільного права України і за змістом являє собою сукупність правових норм, які визначають правове становище сторін зобов'язання, а також визначають умови виконання і припинення зобов'язань.

За допомогою норм зобов'язального права визначаються, права та обов'язки сторін зобов'язання, а також регулюються питання виконання договірних та недоговірних зобов'язань.

Мета навчальної програми — допомогти студентам-юристам як найглибше засвоїти курс “Зобов'язальне право”, який містить ситуації, складені з таким розрахунком, щоб при їх розв'язанні студенти опанували найважливіші теоретичні питання курсу, чинні законодавчі та інші нормативно-правові акти.

Мета проведення практичних занять з дисципліни “Зобов'язальне право” — сприяти засвоєнню студентами основних теоретичних положень зобов'язального права, навчити майбутніх спеціалістів-юристів кваліфіковано і свідомо застосовувати здобуті знання та правові норми при вирішенні конкретних справ, що виникають у процесі зобов'язальних правовідносин.

Розв'язуючи ситуації, студенти повинні визначати необхідні правові норми, правильно застосовувати їх при вирішенні конкретних питань, а також викладати результати роботи в належній формі — проектів договору, позовних заяв та ін.

В основу вивчення дисципліни покладено Конституцію України. Тематичну і методологічну базу комплексу становить Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.

Мета вивчення дисципліни — опанувати основні теоретико-методологічні та практичні засади правового регулювання зобов'язальних відносин.

Завдання дисципліни — формування системи науково-теоретичних та практичних знань з дисципліни “Зобов'язальне право”, визначення та розкриття змісту понять, категорій зобов'язального права, законодавчих актів; формування поваги до законів, і їх виконання у практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:
знати основні поняття, категорії зобов'язального права, чинне цивільне законодавство, постанови, розпорядження, накази органів державної влади і управління, методичні, нормативні та інші матеріа-

ли в цій галузі; технічні засоби автоматизації довідково-інформативної роботи із законодавства та нормативних актів; поняття, принципи, способи здійснення і захисту прав у сфері зобов'язальних правовідносин;

уміти тлумачити та розкривати основні поняття, інститути, категорії цивільного та зобов'язального права, застосовувати нормативно-правові акти для вирішення конкретних правових ситуацій, використовувати цивільно-правові засоби при розв'язанні економічних та соціальних завдань, захисті цивільних прав та інтересів суб'єктів цивільно-правових відносин; розробляти окремі цивільно-правові документи.

Змістові модулі:

Змістовий модуль I: Загальні положення зобов'язального права.

Змістовий модуль II: Окремі види зобов'язань.

Змістовий модуль III: Недоговірні зобов'язання.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ЗОБОВ’ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	<p>Змістовий модуль I. Загальні положення зобов’язального права</p> <p>1 Поняття зобов’язання. Сторони у зобов’язанні, його виконання та забезпечення виконання</p> <p>2 Припинення зобов’язання</p> <p>3 Правові наслідки та відповідальність за порушення зобов’язання</p>
	<p>Змістовий модуль II. Окремі види зобов’язань</p> <p>4 Договори купівлі-продажу та міни</p> <p>5 Договори поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, постачання енергетичних та інших ресурсів</p> <p>6 Договори дарування, довічного утримання та найму (оренди)</p> <p>7 Договори позички та підряду</p> <p>8 Договори перевезення, транспортного експедирування та зберігання</p> <p>9 Договори страхування, доручення, комісії та управління майном</p> <p>10 Комерційна концесія. Спільна діяльність</p>
	<p>Змістовий модуль III. Недоговірні зобов’язання</p> <p>11 Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення</p> <p>12 Створення загрози і рятування здоров’я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи</p> <p>13 Відшкодування шкоди</p> <p>14 Набуття і збереження майна без достатньої правової підстави</p>
	Разом годин: 81

ЗМІСТ
дисципліни
“ЗОБОВ’ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Загальні положення зобов’язального права

Тема 1. Поняття зобов’язання. Сторони у зобов’язанні, його виконання та забезпечення виконання

Поняття зобов’язання та підстави його виникнення. Сторони у зобов’язанні. Третя особа у зобов’язанні. Підстави заміни кредитора у зобов’язанні. Форма правочину щодо заміни кредитора у зобов’язанні.

Обсяг прав, що переходять до нового кредитора у зобов’язанні. Зобов’язання, в яких заміна кредитора неприпустима. Порядок заміни кредитора у зобов’язанні. Докази прав нового кредитора у зобов’язанні. Заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов’язанні. Відповідальність первісного кредитора у зобов’язанні. Заміна боржника у зобов’язанні. Форма правочину щодо заміни боржника у зобов’язанні. Заперечення нового боржника у зобов’язанні проти вимоги кредитора. Правові наслідки заміни боржника у зобов’язанні, забезпеченому порукою або заставою.

Валюта зобов’язання. Неприпустимість односторонньої відмови від зобов’язання.

Загальні умови виконання зобов’язання. Виконання зобов’язання належними сторонами. Виконання обов’язку боржника іншою особою. Виконання зобов’язання частинами.

Строк виконання зобов’язання. Дострокове виконання зобов’язання. Місце виконання зобов’язання.

Валюта виконання грошового зобов’язання. Черговість погашення вимог за грошовим зобов’язанням. Збільшення суми, що виплачується фізичній особі за грошовим зобов’язанням. Проценти.

Виконання зобов’язання внесенням боргу в депозит нотаріуса. Зустрічне виконання зобов’язання. Виконання альтернативного зобов’язання. Виконання зобов’язання, в якому беруть участь кілька кредиторів або боржників.

Солідарне зобов’язання. Солідарна вимога кредиторів. Солідарний обов’язок боржників. Право боржника, який виконав солідарний обов’язок, на зворотну вимогу. Підтвердження виконання зобов’язання.

Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання. Види забезпечення виконання зобов'язання. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання. Загальні умови забезпечення виконання зобов'язання (неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава, притримання).

Література [1–3; 7; 10; 13; 14; 21–23; 25; 27; 29; 30; 33; 40; 43; 44]

Тема 2. Припинення зобов'язання

Підстави припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання переданням відступного. Припинення зобов'язання зарахуванням.

Неприпустимість зарахування зустрічних вимог. Зарахування в разі заміни кредитора.

Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Припинення зобов'язання прощенням боргу. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі.

Припинення зобов'язання неможливістю його виконання. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

Література [1–3; 10; 19–22; 25; 27; 29; 33; 34; 38; 40; 42; 44; 51]

Тема 3. Правові наслідки та відповідальність за порушення зобов'язання

Порушення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання. Прострочення боржника. Прострочення кредитора. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання.

Одностороння відмова від зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання з вини кредитора.

Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність боржника за дії інших осіб. Субсидіарна відповідальність.

Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками. Виконання зобов'язання за рахунок боржника. Відповідальність і виконання зобов'язання в натурі.

Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойка.

Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Література [1–3; 8; 10; 17; 20–22; 25; 27; 29; 33; 34; 36; 40; 43; 44; 51]

Змістовий модуль II. Окремі види зобов'язань

Тема 4. Договори купівлі-продажу та міни

Договір купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Право продажу товару.

Обов'язок продавця попередити покупця про права третіх осіб на товар. Обов'язки покупця і продавця в разі пред'явлення третьою особою позову про витребування товару. Відповідальність продавця в разі відсудження товару у покупця. Обов'язок продавця передати товар покупцю.

Строк виконання обов'язку передати товар. Момент виконання обов'язку продавця передати товар. Правові наслідки відмови продавця передати товар. Правові наслідки невиконання продавцем обов'язку передати приналежності товару та документи, що стосуються товару. Обов'язок продавця зберігати проданий товар. Перехід ризику випадкового знищення або пошкодження товару.

Кількість товару. Правові наслідки порушення умови договору щодо кількості товару.

Асортимент товару. Правові наслідки порушення умови договору щодо асортименту товару.

Якість товару. Підтвердження відповідності товару вимогам законодавства. Гарантії якості товару. Обчислення гарантійного терміну. Термін придатності товару. Правові наслідки передання товару неналежної якості. Недоліки товару, за які відповідає продавець. Строки виявлення недоліків і пред'явлення вимоги у зв'язку з недоліками проданого товару. Позовна давність, що застосовується до вимог у зв'язку з недоліками проданого товару.

Комплектність товару. Комплект товару. Правові наслідки передання некомплектного товару. Тара та упаковка за договором купівлі-продажу. Правові наслідки передання товару з порушенням вимоги про тару та(або) упаковку.

Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу. Повідомлення продавця про порушення умов договору купівлі-продажу. Обов'язок покупця прийняти товар. Зберігання товару, не прийнятого покупцем.

Ціна товару. Оплата товару. Попередня оплата товару. Продаж товару у кредит. Особливості оплати товару з розстроченням платежу. Страхування товару. Збереження права власності за продавцем.

Договір міни. Правове регулювання міни.

Література [1–3; 10; 19; 21; 22; 25; 27; 29; 32; 36; 42; 44; 48; 51]

**Тема 5. Договори поставки, контракції
сільськогосподарської продукції, постачання
енергетичних та інших ресурсів**

Договір поставки.

Договір контракції сільськогосподарської продукції.

Договір постачання енергетичних та інших ресурсів приєднаною мережею.

Література [1–3; 12; 19–22; 25; 27; 29; 33; 34; 38; 41; 43; 51]

**Тема 6. Договори дарування, довічного утримання та найму
(оренди)**

Договір дарування. Предмет договору дарування. Форма договору дарування. Сторони в договорі дарування. Обов'язки дарувальника.

Прийняття дарунка. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Одностороння відмова від договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Обов'язок обдаровуваного на користь третьої особи. Правові наслідки порушення обдаровуваним обов'язку на користь третьої особи.

Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника. Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування.

Пожертва. Права жертвувача.

Поняття договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі довічного утримання (догляду). Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду).

Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду). Обов'язок набувача забезпечити відчужувача житлом. Грошова оцінка матеріального забезпечення відчужувача. Заміна набувача за договором довічного утримання (догляду). Заміна майна, яке було передане набувачеві за договором довічного утримання (догляду).

Забезпечення виконання договору довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки смерті набувача. Правові наслідки припинення юридичної особи — набувача.

Загальні положення про найм (оренду). Договір найму. Предмет договору найму. Право передання майна в найм. Плата за користування майном. Строк договору найму.

Правові наслідки продовження користування майном після завершення строку договору найму. Передання майна наймачу. Правові наслідки непередання майна наймачу. Якість речі, переданої у найм. Гарантія якості речі, переданої в найм.

Права третіх осіб на річ, передану в найм. правонаступництво в разі зміни власника речі, переданої в найм. Страхування речі, переданої в найм. Ризик випадкового знищення або пошкодження речі. Користування річчю, переданою в найм.

Піднайм. Право власності на плоди, продукцію, доходи, одержані від користування річчю, переданою в найм. Ремонт речі, переданої в найм. Переважні права наймача. Поліпшення наймачем речі, переданої в найм. Наслідки погіршення речі, переданої в найм.

Відповідальність за шкоду, завдану у зв'язку з користуванням річчю, переданою в найм. Припинення договору найму. Право наймодавця відмовитися від договору найму. Розірвання договору найму на вимогу наймодавця. Розірвання договору найму на вимогу наймача. Обов'язки наймача в разі припинення договору найму. Позовна давність, що застосовується до вимог, які випливають із договору найму.

Договір прокату. Найм будівлі або іншої капітальної споруди. Найм (оренда) транспортного засобу. Лізинг. Найм (оренда житла).

Література [1–6; 14; 15; 19–22; 24; 25; 27; 28; 32–34; 38; 42–44; 46; 50]

Тема 7. Договори позички та підряду

Договір позички. Форма договору позички. Позичкодавець. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ у користування.

Строк договору позички. Право позичкодавця на відчуження речі. Обов'язки користувача.

Розірвання договору позички. Припинення договору позички. Правові наслідки неповернення речі після завершення терміну користування нею.

Загальні положення про підряд. Договір підряду. Генеральний підрядник і субпідрядник. Виконання роботи з матеріалу підрядника та його засобами. Виконання роботи з матеріалу замовника. Обов'язок підрядника зберігати надане йому майно. Ризик випадкового знищення або пошкодження матеріалу.

Ціна роботи. Кошторис. Ощадливість підрядника. Строки виконання роботи. Обставини, про які підрядник зобов'язаний попередити замовника. Правові наслідки невиконання замовником вимог підрядника. Права замовника під час виконання роботи. Сприяння замовника.

Невиконання замовником обов'язків за договором підряду. Права замовника в разі порушення підрядником договору підряду. Обов'язок замовника прийняти роботу, виконану підрядником.

Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами в разі випадкового знищення предмета договору підряду або неможливості завершення роботи. Право підрядника на притримування. Якість роботи. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи. Гарантія якості роботи. Порядок обчислення гарантійного терміну.

Обов'язок підрядника передати інформацію замовнику. Конфіденційність одержаної сторонами інформації. Позовна давність, що застосовується до вимог щодо неналежної якості роботи. Початок перебігу позовної давності в окремих випадках.

Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт.

Література [1–3; 10; 19; 20–22; 25; 27; 29; 32; 34; 36; 39; 41; 43; 44; 52]

Тема 8. Договори перевезення, транспортного експедирування та зберігання

Загальні положення про перевезення. Договір перевезення вантажу. Договір перевезення пасажирів та багажу. Права пасажирів.

Договір чартеру (фрахтування). Перевезення у прямому змішаному сполученні. Довгостроковий договір. Перевезення транспортом загального користування. Провізні плати.

Надання транспортних засобів і пред'явлення вантажу до перевезення. Завантаження та вивантаження вантажу. Строк доставки вантажу, пасажирів, багажу, пошти.

Відповідальність за зобов'язаннями, що випливають із договору перевезення. Відповідальність перевізника за ненадання транспортного засобу і відповідальність відправника за невикористання наданого транспортного засобу. Відповідальність перевізника за затримку відправлення пасажирів та порушення строку доставлення пасажирів до пункту призначення. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти.

Пред'явлення претензій і позовів, що впливають із договору перевезення. Позови щодо перевезення в закордонному сполученні. Страхування вантажів, пасажирів і багажу. Відповідальність перевізника за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю пасажирів.

Договір транспортного експедирування. Форма договору транспортного експедирування. Плата за договором транспортного експедирування. Виконання договору транспортного експедирування.

Документи та інша інформація, що надаються експедитору. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування. Відмова від договору транспортного експедирування.

Загальні положення про зберігання. Договір зберігання. Форма договору зберігання. Термін зберігання.

Правові наслідки відмови поклажодавця від передання речі на зберігання. Обов'язок прийняти річ на зберігання. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Обов'язок зберігача щодо забезпечення схоронності речі. Виконання договору зберігання.

Користування річчю, переданою на зберігання. Зміна умов зберігання. Плата за зберігання. Відшкодування витрат на зберігання. Обов'язок поклажодавця забрати річ після завершення терміну зберігання. Обов'язок зберігача повернути річ.

Відповідальність зберігача за втрату (нестачу) або пошкодження речі. Відшкодування збитків, завданих поклажодавцю. Відшкодування збитків, завданих зберігачу. Повернення речі на вимогу поклажодавця. Зберігання за законом.

Застосування загальних положень про зберігання до окремих його видів. Зберігання на товарному складі.

Спеціальні види зберігання. Зберігання речі в ломбарді. Продаж речі, яку поклажодавець не забрав з ломбарду. Зберігання цінностей у банку. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту. Зберігання речей у гардеробі організації. Зберігання речей пасажира під час його перевезення. Зберігання речей у готелі. Зберігання речей, що є предметом спору. Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.

Література [1–3; 10; 19–22; 25; 27; 29; 32; 36; 39; 41; 43; 44]

Тема 9. Договори страхування, доручення, комісії та управління майном

Договір страхування. Предмет договору страхування. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Момент набрання чинності договором страхування. Сторони в договорі страхування.

Укладення договору страхування на користь третьої особи. Співстрахування. Договір перестрахування. Обов'язки страховика. Обов'язки страхувальника.

Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відмова від здійснення страхової виплати. Відповідальність страховика. Перехід до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за задані збитки.

Зміна страхувальника — фізичної особи в договорі страхування. Наслідки припинення юридичної особи — страхувальника. Наслідки визнання страхувальника — фізичної особи недієздатною або обмеження її цивільної дієздатності.

Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Обов'язкове страхування.

Договір доручення. Строк договору доручення. Право повіреного на плату. Зміст доручення. Виконання доручення. Особисте виконання договору доручення. Обов'язки повіреного. Обов'язки довірителя.

Припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Обов'язки спадкоємця повіреного та ліквідатора юридичної особи — повіреного.

Договір комісії. Умови договору комісії. Комісійна плата. Виконання договору комісії.

Субкомісія. Виконання договору, укладеного комісіонером із третьою особою. Право власності комітента. Право комісіонера на притримання речі. Право комісіонера на відрахування з грошових коштів, що належать комітенту. Обов'язок комісіонера зберігати майно. Звіт комісіонера комітента. Прийняття комітентом виконання за договором комісії. Право комісіонера на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням договору комісії. Право комітента на відмову від договору комісії. Право комісіонера на відмову від договору комісії. Наслідки смерті фізичної особи або припинення юридичної особи — комісіонера.

Особливості окремих видів комісії.

Договір управління майном. Предмет договору управління майном. Форма договору управління майном. Установник управління. Управитель. Особа, яка набуває вигоди від майна, переданого в управління.

Істотні умови договору управління майном. Строк договору управління майном. Права та обов'язки управителя. Здійснення управління майном. Передання в управління майна, що є предметом договору застави. Звернення стягнення на майно, передане в управління,

на вимогу кредитора установника управління. Передання права управління майном іншій особі.

Право управителя на плату. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном.

Особливості управління цінними паперами.

Література [1–3; 9; 11; 16; 19; 21; 22; 25; 27; 32; 34; 38; 42–44; 51]

Тема 10. Комерційна концесія. Спільна діяльність

Договір комерційної концесії. Предмет договору комерційної концесії. Сторони в договорі комерційної концесії. Форма договору комерційної концесії та його державна реєстрація.

Договір комерційної субконцесії. Обов'язки праволодільця. Обов'язки користувача.

Особливі умови договору комерційної концесії. Відповідальність праволодільця за вимогами, що висувуються до користувача. Право користувача на укладення договору комерційної концесії на новий строк.

Зміна договору комерційної концесії. Припинення договору комерційної концесії. Збереження чинності договору комерційної концесії в разі зміни сторін. Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення праволодільця. Наслідки припинення права, користування яким надано за договором комерційної концесії.

Загальні положення про спільну діяльність. Договір про спільну діяльність. Форма та умови договору про спільну діяльність. Просте товариство. Договір простого товариства.

Вклади учасників. Спільне майно учасників. Ведення спільних справ учасників. Право учасника на інформацію. Спільні витрати та збитки учасників. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями.

Розподіл прибутку. Виокремлення частки учасника на вимогу його кредитора. Припинення договору простого товариства. Відмова учасника від подальшої участі в договорі простого товариства та розірвання договору. Відповідальність учасника, щодо якого договір простого товариства припинений.

Література [1–3; 5; 6; 19; 21; 22; 25; 27; 29; 32; 36; 44; 53]

Змістовий модуль III. Недоговірні зобов'язання

Тема 11. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення

Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Зміст завдання. Строк виконання завдання.

Зміна умов публічної обіцянки винагороди. Правові наслідки виконання завдання. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцяною винагороди.

Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Право на оголошення конкурсу. Умови конкурсу. Зміна умов конкурсу. Відмова від проведення конкурсу. Переможець конкурсу.

Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, поданих на конкурс. Права переможця конкурсу. Повернення учаснику конкурсу речі, поданої на конкурс.

Право на вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення. Надання звіту про вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення. Відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Література [1–3; 18; 21; 22; 27; 33; 34; 41–43; 49]

Тема 12. Створення загрози та рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи. Усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи.

Література [1–3; 18; 21; 22; 27; 33; 34; 41–43; 53]

Тема 13. Відшкодування шкоди

Загальні положення про відшкодування шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи. Відшкодування шкоди, завданої особою в разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.

Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їм працівником чи іншою особою.

Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду.

Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою після набуття нею повної цивільної дієздатності. Відшкодування шкоди, завданої кількома малолітніми особами. Відшкодування шкоди, завданої кількома неповнолітніми особами. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною фізичною особою. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами.

Право зворотної вимоги до винної особи. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди.

Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я. Відшкодування шкоди, завданої фізичній особі при виконанні нею договірних зобов'язань.

Визначення заробітку (доходу), втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи, яка працювала за

трудоим договором. Визначення доходу, втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи — підприємця.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого. Відшкодування витрат на поховання.

Порядок відшкодування шкоди. Збільшення розміру відшкодування шкоди на вимогу потерпілого в разі зміни стану його працездатності. Зменшення розміру відшкодування шкоди на вимогу особи, яка завдала шкоди. Відшкодування шкоди в разі припинення юридичної особи, зобов'язаної відшкодувати шкоду. Відшкодування витрат на лікування особи, яка потерпіла від злочину.

Обов'язок держави відшкодувати шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок злочину. Збільшення розміру відшкодування шкоди у зв'язку з підвищенням вартості життя і збільшенням розміру мінімальної заробітної плати. Підстави відшкодування шкоди, завданої через недоліки товарів, робіт (послуг). Особи, зобов'язані відшкодувати шкоду, завдану через недоліки товарів, робіт (послуг). Строки відшкодування шкоди, завданої через недоліки товарів, робіт (послуг).

Література [1–3; 21; 22; 25; 29; 34; 39; 41; 43]

Тема 14. Набуття і збереження майна без достатньої правової підстави

Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям та збереженням майна без достатньої правової підстави.

Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Література [1–3; 20–22; 25; 27; 33; 37; 41; 43; 51]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття зобов'язання та підстави його виникнення.
2. Сторони у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні.
3. Заміна боржника у зобов'язанні.
4. Валюта зобов'язання.
5. Загальні умови виконання зобов'язання.
6. Строк виконання зобов'язання.
7. Зустрічне виконання зобов'язання.
8. Солідарне зобов'язання.

9. Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання.
10. Види забезпечення виконання зобов'язання.
11. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання.
12. Неустойка.
13. Поручка.
14. Гарантія.
15. Завдаток.
16. Застава.
17. Притримання.
18. Припинення зобов'язання.
19. Порухення зобов'язання.
20. Правові наслідки порушення зобов'язання.
21. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання.
22. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.
23. Договір купівлі-продажу.
24. Право продажу товару.
25. Кількість, асортимент та якість товару.
26. Комплектність та ціна товару.
27. Договір міні.
28. Договір поставки.
29. Договір контрактації сільськогосподарської продукції.
30. Договір постачання енергетичних та інших ресурсів приєднаною мережею.
31. Договір дарування.
32. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому.
33. Пожертва. Права жертвувача.
34. Поняття договору довічного утримання (догляду).
35. Загальні положення про найм (оренду).
36. Право передання майна в найм. Піднайм.
37. Договір прокату.
38. Найм будівлі або іншої капітальної споруди.
39. Найм (оренда) транспортного засобу.
40. Лізинг.
41. Найм (оренда житла).
42. Договір позички.
43. Загальні положення про підряд.
44. Ціна роботи. Кошторис.
45. Договір побутового підряду.
46. Договір будівельного підряду.

47. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт.
48. Загальні положення про перевезення.
49. Договір перевезення вантажу.
50. Договір перевезення пасажирів та багажу. Права пасажирів.
51. Договір чартеру (фрахтування).
52. Провізна плата.
53. Відповідальність за зобов'язаннями, що впливають із договору перевезення.
54. Позови щодо перевезення в закордонному сполученні.
55. Договір транспортного експедирування.
56. Договір зберігання.
57. Спеціальні види зберігання.
58. Зберігання цінностей у банку.
59. Договір страхування.
60. Співстрахування. Договір перестрахування.
61. Договір доручення.
62. Договір комісії.
63. Субкомісія.
64. Договір управління майном.
65. Особливості управління цінними паперами.
66. Договір комерційної концесії.
67. Договір комерційної субконцесії.
68. Загальні положення про спільну діяльність.
69. Договір про спільну діяльність.
70. Вклади учасників.
71. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
72. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу.
73. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу.
74. Право на вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення.
75. Відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення.
76. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи.
77. Усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи.
78. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи.

79. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи.
80. Загальні положення про відшкодування шкоди.
81. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду.
82. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.
83. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.
84. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
85. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність.
86. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого.
87. Порядок відшкодування шкоди.
88. Обов'язок держави відшкодувати шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок злочину.
89. Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям і збереженням майна без достатньої правової підстави.
90. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // Офіційний вісник України. — 2004. — № 16. — Ст. 1088.
4. Закон України від 10 квітня 1992 р. “Про оренду державного та комунального майна” // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 30. — Ст. 416.
5. Закон України від 14 грудня 1999 р. “Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг” // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 3. — Ст. 21.
6. Закон України від 16 липня 1999 р. “Про концесії” // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 41. — Ст. 372.
7. Закон України від 2 жовтня 1992 р. “Про заставу” // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 47. — Ст. 642.
8. Закон України від 22 листопада 1996 р. “Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань” // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 5. — Ст. 28.

9. Закон України від 23 вересня 1999 р. “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 46–47.
10. Закон України від 27 квітня 2007 р. “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Цивільного кодексу України” // Відомості Верховної Ради України. — 2007. — № 33. — Ст. 440.
11. Закон України від 7 березня 1996 р. “Про страхування” // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 18. — Ст. 78.

Основна

12. *Андріянов М.* Актуальні проблеми забезпечення виконання договірних зобов’язань. Діяльність ЮНСІТРАЛ у галузі забезпечувальних угод // Юрид. журн., 2005. — № 5. — С. 87–90.
13. *Антонюк О.* Право на односторонню відмову від зобов’язання та односторонню зміну його умов // Підприємництво, господарство і право, 2006. — № 2. — С. 15–18.
14. *Баранець О. М.* Окремі питання забезпечення виконання зобов’язань по договору оренди земельної частки (паю) // Вісник господарського судочинства. — 2004. — № 1. — С. 27–31.
15. *Безклубий І., Різник В.* Поняття лізингових відносин як предмета цивільно-правового регулювання // Юрид. Україна. — 2005. — № 8. — С. 15–21.
16. *Безмертна Н.* Договір страхування в системі цивільно-правових договорів // Право України. — 2004. — № 3. — С. 34–37.
17. *Бервено С.* Загальні засади цивільної відповідальності за порушення договорного зобов’язання // Юрид. Україна. — 2006. — № 5. — С. 47–53.
18. *Болокан І.* Засоби захисту права власності підприємців у договірних зобов’язаннях // Підприємництво, господарство і право. — 2006. — № 12. — С. 151–154.
19. *Договірне право* // Юрид. журн. — 2005. — № 2. — С. 104–115.
20. *Доліненко Л. О., Доліненко В. О., Сарновська С. О.* Цивільне право України: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2006. — 356 с.
21. *Зайка Ю. О.* Українське цивільне право: Навч. посіб. — К.: Істина, 2006. — 312 с.
22. *Зобов’язальне право. Теорія і практика: Навч. посіб. / За ред. проф. О. В. Дзери.* — К.: Юрінком Інтер, 2000. — 900 с.

23. *Іваненко О.* Правова природа притримання як способу забезпечення виконання зобов'язань // Юрид. Україна. — 2007. — № 8. — С. 55–60.
24. *Клименко О. М.* Договір довічного утримання. — К.: Фурса, 2006. — 40 с.
25. *Майданик Р.* Місце зобов'язання в праві України // Підприємництво, господарство і право. — 2006. — № 4. — С. 3–6.
26. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. — 3-тє вид., переробл. і допов. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — Т. I. — 832 с.*
27. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. — 3-є вид., переробл. і допов. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — Т. II. — 1088 с.*
28. *Орендні відносини // Юрид. журн., 2005. — № 4. — С. 117–122.*
29. *Панченко М. І.* Цивільне право України: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 584 с.
30. *Пучковська І.* Щодо визначення характерних ознак і функцій видів забезпечення виконання зобов'язання // Вісн. Акад. правових наук України. — 2006. — № 4. — С. 118–126.
31. *Щодо наслідків виконання забезпечувального зобов'язання // Вісн. Акад. правових наук України. — 2007. — № 2. — С. 120–127.*
32. *Типові договори, контракти, статuti. — 2-ге вид., переробл. та допов. — К.: Атіка, 2005. — 632 с.*
33. *Харитонов Є. О., Старцев О. В.* Цивільне право України: Підручник. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К.: Істина, 2007. — 816 с.
34. *Цивільне право України: Договірні та недоговірні зобов'язання: Підручник / За ред. Бичкової. — К.: Вид-во КНТ, 2006. — 498 с.*
35. *Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / Д. В. Боброва, О. В. Дзєра, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзєри, Н. С. Кузнецової. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — Т. 1. — 736 с.*
36. *Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / Д. В. Боброва, О. В. Дзєра, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзєри, Н. С. Кузнецової. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — Т. 2. — 640 с.*
37. *Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — Т.1. — 480 с.*
38. *Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — Т.2. — 552 с.*

39. *Цивільне* право України: Загальна частина: Підручник / За ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки — К.: Вид-во КНТ, 2006. — 480 с.
40. *Цивільне* право України: Загальна частина: Підручник / За ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки — 2-ге вид., змін. та допов. — К.: Вид-во КНТ, 2008. — 480 с.
41. *Цивільне* право України: Посіб. для підготовки до іспитів/ [Братель О. Г., Мироненко В. П., Павловська Н. В. та ін.]. — К.: Текст, 2008. — 256 с.
42. *Цивільне* право України: Посібник / О. Г. Братель, С. В. Губарев, В. П. Мироненко, та ін. — К.: Паливода А. В., 2005. — 256 с.
43. *Цивільне* право. Практикум: Навч. посіб./ Відп. ред. Р. А. Майданник, Н. С. Кузнєцова, О. В. Дзера. — К.: Всеукр. асоц. видав. “Правова єдність”, 2008. — 624 с.
44. *Цивільний* кодекс України: Чинне законодавство зі змін. та допов. станом на 1 травня 2008 р. — К.: Паливода А. В., 2008. — 328 с.

Додаткова

45. *Актуальні* проблеми цивільного і господарського права: Матер. всеукр. наук.-практ. конф., К., МАУП, 19 трав. 2006 р. / За заг. ред. Р. Б. Прилуцького. — К.: МАУП, 2007. — 268 с.
46. *Арендное* право України. — К.: Бест и Ко, 2002. — Вып. 33. — 80 с.
47. *Безклубий І.* До питання про підстави виникнення грошового зобов'язання // *Право України.* — 2004. — № 4. — С. 57–60.
48. *Визнання* недійсним договору купівлі-продажу // *Юрид. журн.*, 2004. — № 1. — С. 129.
49. *Ігнатенко В.* Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу // *Підприємництво, господарство і право.* — 2004. — № 5. — С. 21–23.
50. *Кисіль С.* Лізинг як специфічний вид цивільно-правових зобов'язань // *Підприємництво, господарство і право.* — 2000. — № 4. — С. 21–26; № 5. — С. 23–30; № 6. — С. 12–15.
51. *Цивільне* право України: Навч. посіб. / Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу; За ред. Р. О. Стефанчука. — К.: Наук. думка, Прецедент, 2004. — 448 с.
52. *Цивільне* право України: Курс лекцій: У 6 т. / За ред. Р. Б. Шишки, В. А. Кройтора. — Х.: Еспада, 2004. — Т.1. — Кн. 2. — 392 с.
53. *Цивільне* право України.: Курс лекцій: У 6 т. / Р. Б. Шишка, В. А. Кройтор, Я. О. Чап'їчадзе, М. О. Самойлов. — Х.: Еспада, 2004. — Т.1. — Кн.1. — 176 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Зобов’язальне право”	5
Зміст дисципліни “Зобов’язальне право”	6
Питання для самоконтролю.....	17
Список літератури.....	20

Відповідальний за випуск *А. Д. Везеренко*
Редактор *Л. С. Тоболіч*
Комп’ютерне верстання *А. А. Кучерук*

Зам. № ВКЦ-3941

Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*